

Redovisning av statsbidrag

Botkyrka Kommun

April 2021

Pär Koyanagi-Gustafsson, Projektledare

Sara Karlberg, Projektmedarbetare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	4
Avgränsning	4
Metod	4
Revisionsfråga 1	5
lakttagelser	5
Bedömning	6
Revisionsfråga 2	6
lakttagelser	6
Bedömning	7
Revisionsfråga 3	7
lakttagelser	8
Bedömning	13
Revisionell bedömning	14
Rekommendationer	15

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Botkyrka kommuns revisorer genomfört en granskning av kommunens hantering av statsbidrag. Granskningen har syftat till att bedöma om Utbildningsnämnden, Socialnämnden samt Vård- och omsorgsnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår **sammanfattande revisionella bedömning** att Utbildningsnämnden, Socialnämnden samt Vård- och omsorgsnämnden **säkerställer** att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Bedömningen grundar sig mer specifikt på utfallet av delbedömningen av revisionsfrågorna nedan.

1. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

Bedömning: Uppfylld

Inarbetade arbetssätt finns i allt väsentligt för bevakning av tillgängliga riktade statsbidrag. Nämndspecifika beslutade riktlinjer som styr detta arbete finns inom samtliga granskade nämnder.

2. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

Bedömning: Uppfylld

Bedömningen baseras på att det finns inarbetade arbetssätt som avser återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag. Nämndspecifika riktlinjer som styr detta arbete finns inom samtliga granskade nämnder.

3. Sker redovisning av riktade statsbidrag i enlighet med RKR och god redovisningssed?

Bedömning: Uppfylld

Bedömningen baseras på redovisningens märkning av koddelar samt beskrivna rutiner avseende hantering av intäkter för statsbidrag.

Inledning

Bakgrund

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas in i generella och riktade statsbidrag. Det finns allt fler riktade statsbidrag inom utbildningsområdet. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, besluta om att ansöka, redovisa och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

Kommunen erhåller statliga bidrag som uppgår till väsentliga belopp. Bidragen kommer från olika myndigheter och är ofta förknippade med specifika villkor vilket påverkar redovisningen och kommunens agerande. Givet att det skett förändringar i villkoren för bidrag (bl a Migrationsverket) bedöms det utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys motiverat att genomföra en granskning av intäktsrutinerna kopplat till bidrag.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om berörda nämnder har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll och rättvisande redovisning.

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor:

- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
- Sker redovisning av riktade statsbidrag i enlighet med RKR och god redovisningssed?

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier tillämpas:

- Förordningar om särskilda statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden.
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för Kommunal redovisnings rekommendationer
- Annan kommunintern styrning på området

Avgränsning

Avgränsning utifrån syfte och revisionsfrågor. Granskningsobjekt är utbildningsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

I övrigt se revisionsfrågor.

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Samlad dataanalys av vilka statsbidrag kommunen har rätt till och med vilka belopp (genom inhämtande av data från Skolverket), hur de sökta bidragen är redovisade bokföringen samt att periodiseringar är gjorda.
- Dokumentgranskning av rutiner för att bevaka möjliga statsbidrag att söka, för ansökan av statsbidrag samt för återrapportering av statsbidrag.
Dokumentgranskning av delegationsordning, dokumenterade beslut om att söka respektive att inte söka statsbidrag, nämndernas internkontrollplaner samt protokoll som rör området.
- Intervjuer med ansvariga tjänstemän för hantering av statsbidrag för nämnderna samt kommunens redovisningschef.

Iakttagelser och bedömningar

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

Iakttagelser

Utbildningsnämnden

Nämnden erhåller statsbidrag både från Skolverket och Migrationsverket. Arbetsrutinerna för de olika statsbidragen skiljer sig åt, Skolverkets statsbidragkalender används som stöd då det skickas ut automatgenererade mail vid ansökningsperioder medan Migrationsverkets ansökningsförfarande är regelbundet under hela skolåret.

Mycket av Migrationsverkets statsbidrag följer med de asylsökande eleverna i kommunen, vilket innebär att noggrann registrering måste ske av mottagningsenheten för att ansökningar ska vara korrekta. I intervjuer framkommer att uppskattningsvis ca 75% av de sökta beloppen beviljas, vilket anses vara en hög andel tack vare strikt rutin vid registrering av nyanlända elever.

Skolverkets statsbidrag ansöks och bokförs dels centralt på förvaltningen, för att sedan ingå i resursfördelningen till enheterna, och dels direkt ansökta medel till respektive enhet.

Av nämnden finns beslutade skriftliga rutiner för ansökan av statsbidrag i "Uppdrag 'Rutinbeskrivningar statsbidrag'" (2017-04-21) vilken beskriver organisation, ansvar och befogenheter samt innehåller "rutinbeskrivning av statsbidrag och övriga bidrag". Verktyg för att säkerställa processen finns beskrivet i rutinen. I intervjuer framkommer att uppföljning sker i framtagna exceldokument. De befintliga arbetsrutinerna för bevakning och ansvar för ansökan har beskrivits i intervjuer, dock utan hänvisning till skriftligt dokumenterad rutin.

Socialnämnden

Till granskningen har beslutad processbeskrivning avseenden statsbidrag som utvecklingsmedel tillhandahållits, vilken detaljerat visar arbetsgången vid ansökan av statsbidrag. Samtliga statsbidrag som ansöks beslutas av nämnd utifrån beslutsunderlag som beskriver krav och vad statsbidragen ämnas användas till. I intervju bekräftas att processrutinen följs och är välkänd på förvaltningen. Statsbidragen uppges diskuteras i ledningsgruppen regelbundet, både inför ansökan av nya medel samt vid avstämningsperioder. Från diskussion i ledningsgruppen fattas sedan beslut av socialdirektören om ansökan ska ske, samt hur medel ska användas och fördelas. I granskningen konstateras att beslut fattats enligt processbeskrivning, samt att ansökningsbeslut med tillhörande projektplan fattas av nämnd.

Vård- och Omsorgsnämnden

Nämnden har antagit styrdokumentet "Rutin för ansökan av statsbidrag och projektmedel, vård och omsorg" (2017-04-24) vilken beskriver arbetsfördelningen för bevakning och ansökan för riktade statsbidrag såväl som övriga projektmedel. Rutinen anger att omsorgscheferna inom vård och omsorgsförvaltningen har övergripande

ansvar för att förslag om att ansöka om denna typ av statsbidrag läggs fram till vård- och omsorgsnämnden.

Det praktiska arbetet utförs av utsedda projektledare, samordnare och handläggare. I intervjuer bekräftas att omsorgscheferna inom förvaltningen har ansvaret för ansökan av statsbidrag. Teamsrum används för samarbete och spridning av information mellan chef, samordnare och handläggare. De statsbidrag som förvaltningen sökt under granskningsperioden kommer från Socialstyrelsen och Storstockholms kommuner i Samverkan. Granskning har visat att beslut av ansöka, liksom beslut att inte söka vissa statsbidrag, har fattats av Vård- och Omsorgsnämnden under 2020. Exempel på ej sökt bidrag är Statsbidrag för kostnader för satsningen Äldreomsorgslyftet, där kravet av utbildning till undersköterskor eller vårdbiträden inte kunnat genomföras på grund av rådande pandemi.

Bedömning

Revisionsfråga: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?

Bedömning: Uppfylld.

Utbildningsnämnden

Bedömningen baseras på att det finns inarbetade arbetssätt och dokumenterade rutiner för ansökan av statsbidrag.

Socialnämnden

Bedömningen baseras på att det finns dokumenterad processbeskrivning som är känd och följs, avseende ansökan av statsbidrag

Vård- och Omsorgsnämnden

Bedömningen baseras på att det finns dokumenterade rutiner samt väl fungerande arbetsrutiner avseende ansökan av statsbidrag.

Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

lakttagelser

Utbildningsnämnden

Migrationsverkets statsbidrag grundas på faktiska uppgifter om elever, och kräver på så sätt en direkt redovisning vid ansöks förfarandet av vissa typer av ersättningar. Andra betalas ut baserat på Migrationsverkets registeruppgifter och har inga krav på återrapportering. I intervjuer beskrivs svårigheten för kommunen att ha samma uppgifter som Migrationsverket, då eleverna är rörliga både geografiskt och gällande klassificering som asylsökande eller inte. Uppfattningen är att mycket administrativt jobb anses krävas för att säkerställa uppgifter till statsbidragsansökan. Nyligen införda digitala

ansökningsförfaranden för Migrationsverkets statsbidrag ger förhoppningar om minskad administration.

Skolverkets statsbidrag ansöks och återrapporteras digitalt sedan ett antal år tillbaka. Detta uppges underlätta för kommunen att återrapportera/redovisa de uppgifter som krävs. Den, av skolverket, tillhandahållna statsbidragskalendern uppges även underlätta kontrollen av vilka statsbidrag som finns tillgängliga, gällande tidsramar och uppgifter om utbetalningsbelopp. I dokumentet "Rutiner statsbidrag 2020-11-02" finns processbeskrivning av återsökning av statsbidrag, vilken innehåller beskrivning av processteam samt processbeskrivning av återsökning av statsbidrag. I intervjuer finns kännedom om att rutinbeskrivningen finns, utan vetskap om innehållet. Den beslutaderutinbeskrivning som tillhandahållits i granskningen vid officiell förfrågan saknar processbeskrivning och innehåller endast "Uppdrag 'Rutinbeskrivningar statsbidrag 2017-04-21"

Socialnämnden

Den dokumenterade processbeskrivningen hanterar även återrapportering. I de flesta fall av Socialstyrelsens riktade statsbidrag finns krav på återrapportering vad bidraget används till. Oavsett krav från myndigheterna har kommunen befintliga rutiner för uppföljning, och samordnare inom förvaltningen har den övergripande kontrollen att återrapportering sker på korrekt sätt till de olika myndigheterna samt internt inom kommunen. I intervjuer beskrivs arbetsrutinen, och exempel på uppföljning och återrapportering visas i granskningen. Inga avslag vid ansökan om statsbidrag uppges ha skett under granskningsperioden, ingen rutin för hantering av avslag eller eventuell överklagan har beskrivits eller presenterats.

Vård- och Omsorgsnämnden

I intervju framgår att ekonomiavdelningen handhar den ekonomiska uppföljningen av respektive statsbidrag, och kommunen har tillhandahållit den dokumenterade sammanställningen som visar utfallen för statsbidragen. Den av nämnden beslutade rutinen för ansökan av statsbidrag och projektmedel specificerar att "Det praktiska ansvaret för att bevaka, ansöka, driva och återrapportera finansierade projekt enligt de förutsättningar som respektive bidrag föreskriver, är det särskilt utsedda projektledare, samordnare och/eller ansvariga chefer som har. Vad som gäller för vilket projekt anges i varje enskilt fall."

I intervju konstateras att beslutat rutin inte behandlar hantering av eventuella avslag vid ansökan, och att det inte finns någon inarbetad rutin för hantering av avslag. Då detta inte inträffat under granskningsperioden har ingen kontroll kunnat göras på hur avslag hanteras.

Bedömning

Revisionsfråga: Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?

Bedömning: Uppfylld

Utbildningsnämnden

Bedömningen baseras på att det finns inarbetade arbetssätt och dokumenterade rutiner för återrapportering/redovisning av statsbidrag. Granskningen visar dock att rutinen inte är fullt ut känd i organisationen.

Socialnämnden

Bedömningen baseras på att det finns en god grund för återrapportering och redovisning av de riktade statsbidragen. Då nämndens statsbidrag härrör från Socialstyrelsen finns oftast krav på användandet av bidragen, vilket kommunen visat rutin att följa.

Vård- och Omsorgsnämnden

Bedömningen baseras på att det finns en god grund för återrapportering och redovisning av de riktade statsbidragen. Då nämndens statsbidrag härrör från Socialstyrelsen finns oftast krav på användandet av bidragen, vilket kommunen visat rutin att följa.

Sker redovisning av riktade statsbidrag i enlighet med RKR och god redovisningssed?

Bokföring och arkivering av kommunens redovisning beskrivs i Lagen om kommunal redovisning och bokföring (LKBR), med hänvisning till att fullgöra bokföringen på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. I kap 3, 9§ specificeras vilka uppgifter verifikationerna skall innehålla.

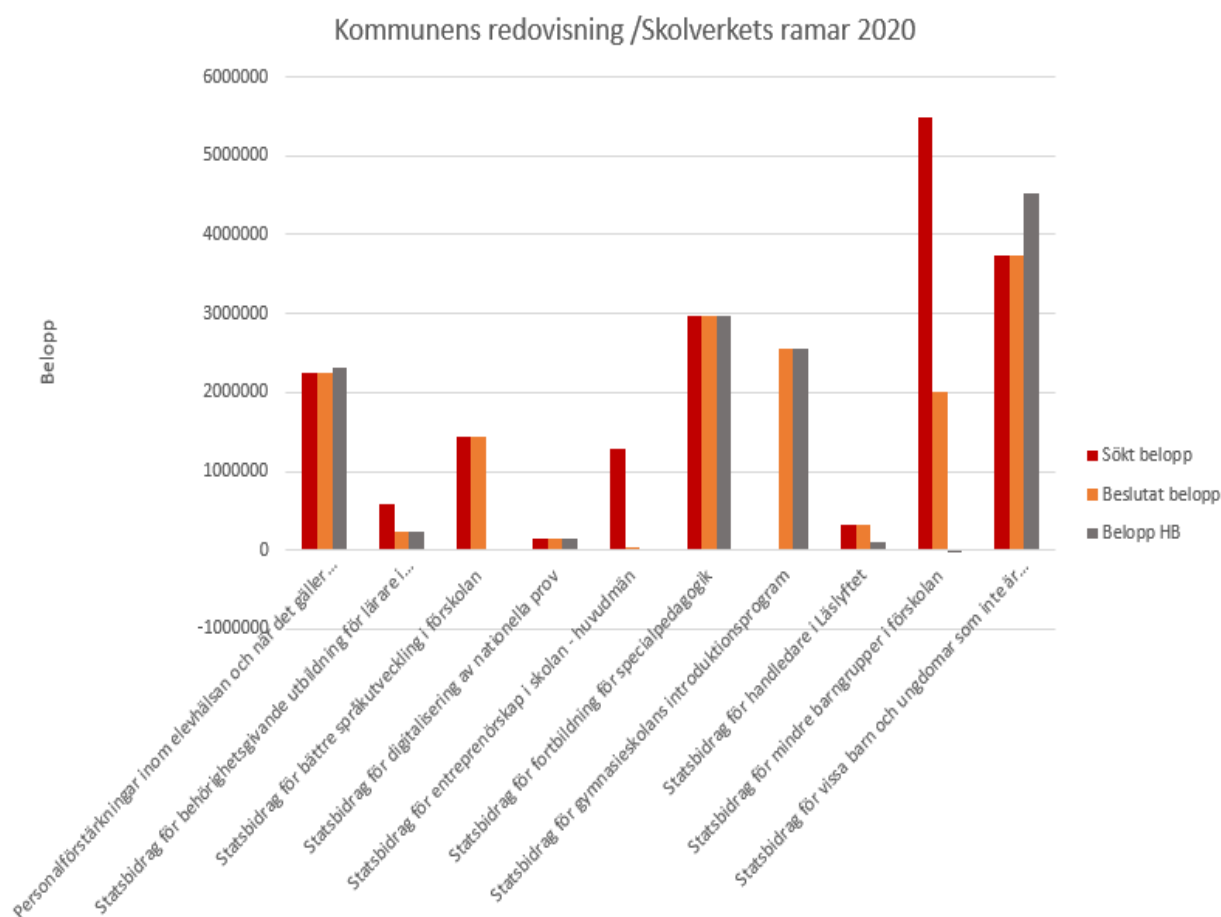
Dataanalys har genomförts mot Skolverkets beslutade ramar och utbetalningar för granskningen av utbildningsnämnden. För Vård- och omsorgsnämnden samt Socialnämnden har redovisningen jämförts med Socialstyrelsens beslut om ramar och utbetalningar. De statsbidrag kommunen erhållit från Migrationsverket har till största delen registrerats på en övergripande nivå för att fördelas till nämnderna i erhållen ram. Bidragen grundas i huvudsak på Migrationsverkets uppgifter om bosatta i kommunen, vilket innebär att inget ansökningsförfarande är aktuellt. Avstämning av Migrationsverkets utbetalda belopp 2020 har gjorts på en övergripande nivå, och beloppen är bekräftade i kommunens redovisning enligt nedan.

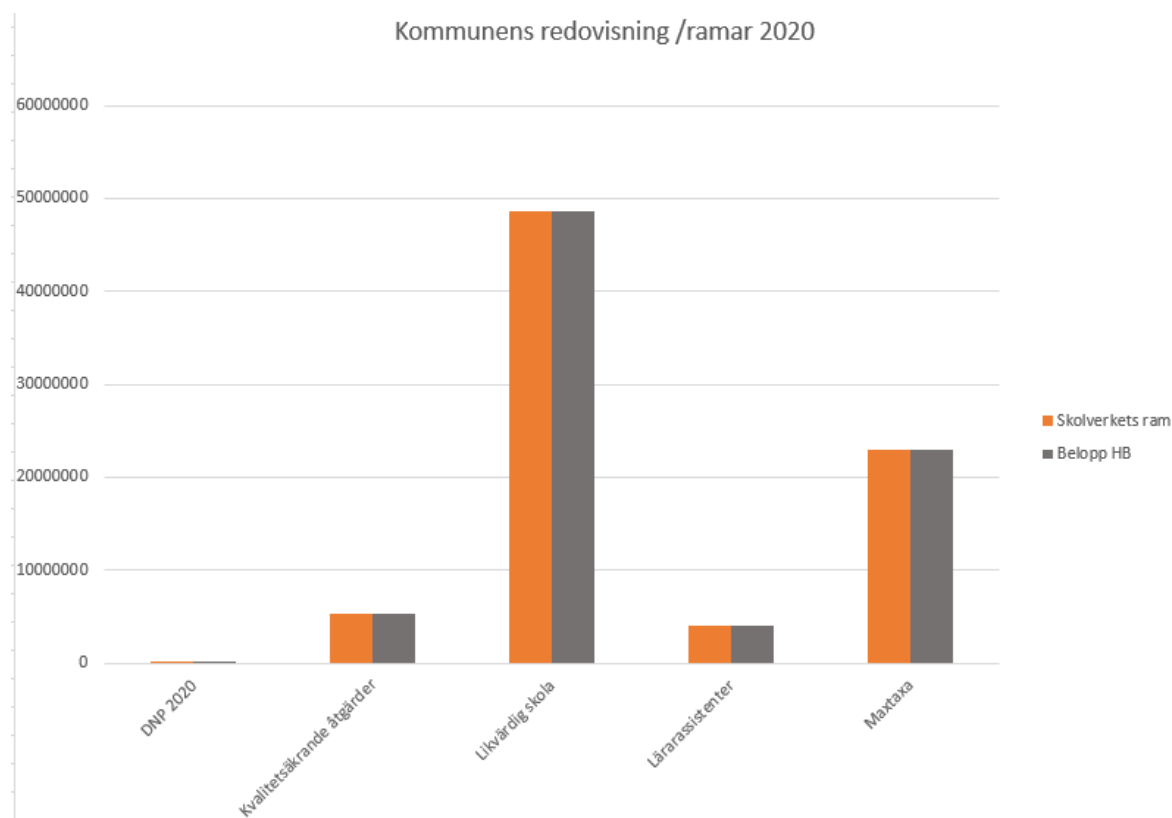
Bokförda belopp	Ekonomi- chef	Förvaltnings- ekonom	Utb. förvaltning	Arb.marknad- och vuxenutb. förvaltning	Vård- och omsorgs- förvaltning	Totalt
Utbetald fordran fg år		22 392 729				22 392 729
Periodiserat kommande år			5 467 700			5 467 700
Intäktsfört 2020	29 468 550	500 000	2 553 150	342 325	6 842 150	39 706 175
Totalt	29 468 550	8 287 077	22 892 729	342 325	6 842 150	67 490 506

Utbildningsnämnden

I redovisningen av statsbidrag erhållna från skolverket finns markering med angiven projektkod beroende på vilket statsbidrag det gäller. Av intervjuer framgår att kostnaderna som härrör till statsbidragen, i de fall det är möjligt, bokförs med samma projektkod knuten till statsbidraget, vilket underlättar möjligheterna att följa upp hur bidragen använts. Periodiseringar av både intäkter och kostnader är även knutna till respektive projektkod.

Viss avvikelse har framkommit vid datagranskning av kommunens intäkter mot Skolverkets beslutade ramar. För statsbidrag inom Förskola anger kommunen att de ej kunnat fullfölja planerade insatser på grund av covid-19, vilket inneburit att Skolverkets krav har ej uppfyllts. För att säkerställa kommande återkrav under 2021 så återtogs bidraget vid årsbokslutet i avvaktan på beslut från Skolverket, och intäktsfördes därmed inte 2020. Skolverkets statsbidrag grupperas i två typer, dels de som initialt tilldelas en beloppsram som fastställs till beslutat belopp efter kommunernas ansökningar, dels de som har fast ram där kommunerna har tillgång till fastställd ram. De olika typerna redovisas i separata tabeller nedan.

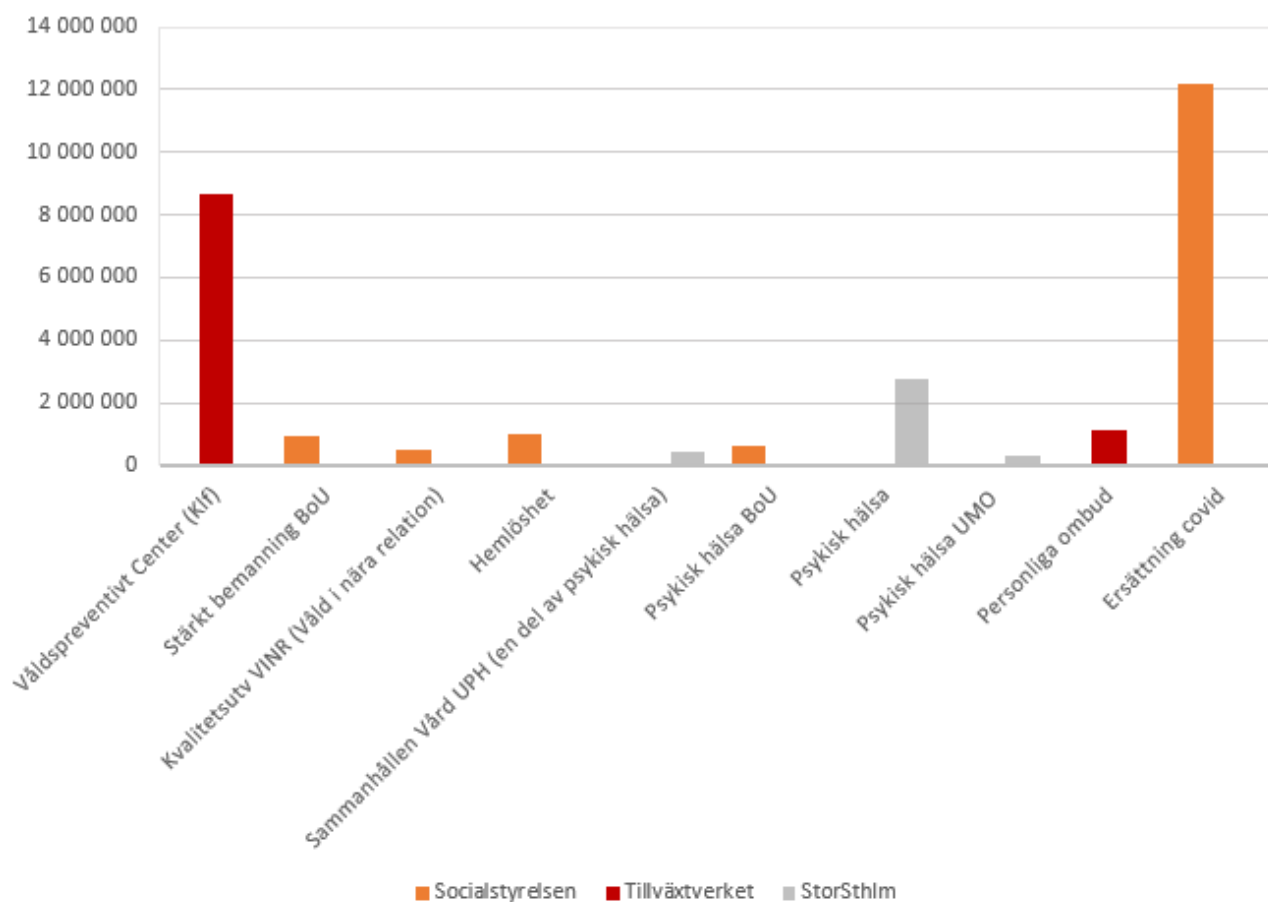
Vid granskningen av redovisningen har förutom ovanstående analys av Skolverkets statsbidrag konstaterats erhållna statsbidrag från övriga myndigheter enligt nedan.

Erhållen typ	Erhållet belopp (tkr)
Arbetsförmedlingen nystartsjobb	7 917
Migrationsverket	4 333
Projekt samt coronastöd	9 033
Storstockholms kommuner i samverkan	1 011

Socialnämnden

I kommunens bokföring märks intäkter och kostnader med projektkod, för att möjliggöra uppföljning av det ekonomiska resultatet. De direkt ansökta statsbidragen inom Socialnämnden kommer från Socialstyrelsen, Tillväxtverket samt Storstockholm Kommuner i Samverkan. I ett flertal fall är statsbidragen sammankopplade till varandra, och även i vissa fall gemensamma med andra förvaltningar. I intervjuer samt i dokumenterade processer framgår att intäkter och tillhörande kostnader periodiseras i delårsbokslut samt årsbokslut. Redovisningen av statsbidragen nedan sker på enhetsnivå, och därigenom utnyttjas statsbidragen till kostnader på enheterna i verksamheten. Ur redovisningen registrerade statsbidrag från Migrationsverkets 19 235 tkr redovisas ej i tabellen, avstämning av utbetalt belopp har genomförts separat från projektredovisningen.

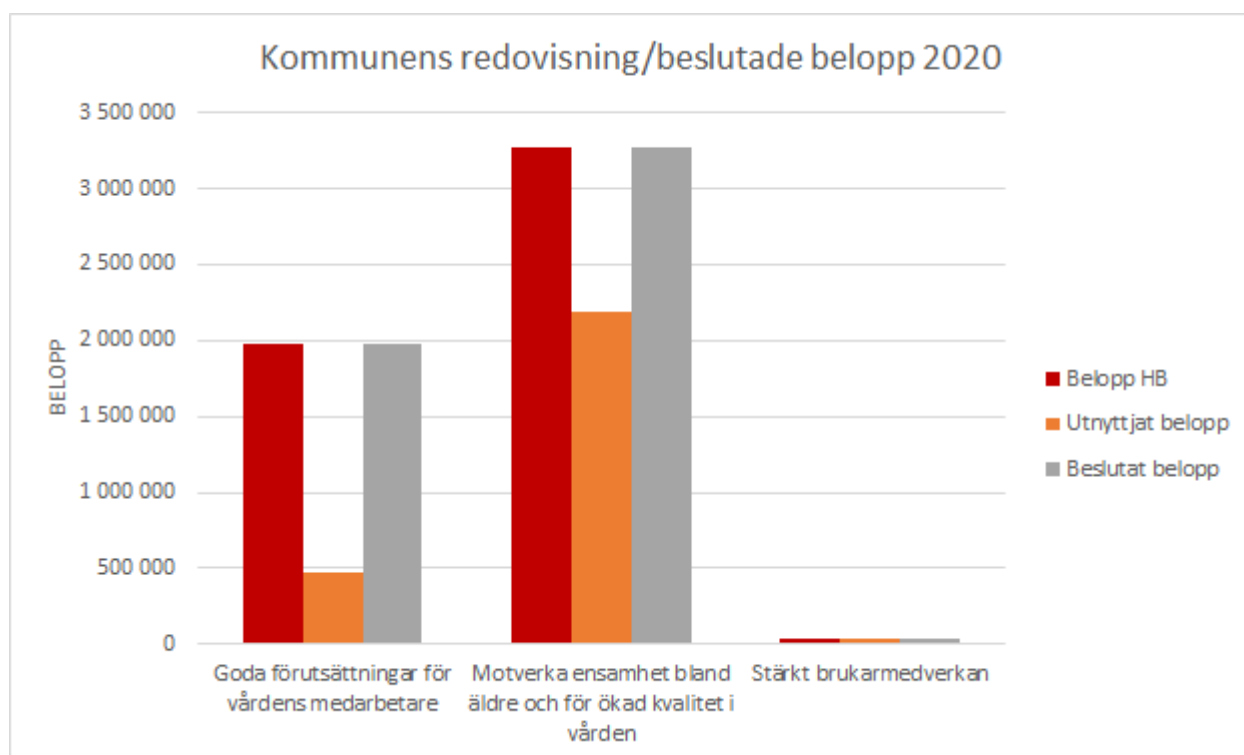
Kommunens redovisning/projektkoder 2020

Vård- och Omsorgsnämnden

Redovisningen av statsbidrag specificeras med projektkod för att särskilja de olika statsbidragen. I intervju framkommer att utbetalningar av statsbidrag bokförs på balanskonto tills avstämningsperiod, då intäkten matchas mot de kostnader som uppkommit. Kostnaderna tillhörande statsbidragen märks med projektkod för att enkelt kunna sammankoppla intäkter och kostnader i uppföljningen. Vid vår avstämning framgår att de beslutade bidragen inte använts till fullo, vilket bekräftas av kommunen i rapport till nämnden där orsaken anges vara covid -19. Vi konstaterar att de rapporterade beloppen till nämnd överensstämmer med bokförda intäkter och kostnader.

Granskningen har även visat att nämnden fattat aktivt beslut att inte rekvirera utlysta statsbidrag för satsningen "Äldreomsorgslyftet 2020", då förvaltningen samt externa utförare inte uppfyllt de krav Socialstyrelsen ställt. Ur redovisningen framgår att Vård- och Omsorgsnämnden redovisat 12 161 tkr i ersättningar för Covid-19 från Socialstyrelsen, samt 17 146 tkr från Tillväxtverket under 2020. Dessutom har nämnden redovisade statsbidrag från Migrationsverkets 6 843 tkr vilka ej redovisas i tabellen. I granskningen har dessa belopp avstämts separat från projektredovisningen.

Bedömning

Revisionsfråga: Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed?

Bedömning: Uppfylld

Utbildningsnämnden

Vi bedömer att kommunens hantering av redovisningen av statsbidrag sker enligt god redovisningssed. Märkning av statsbidragen med projektkod bidrar till kontroll av intäkterna via redovisningen och underlättar ekonomisk uppföljning.

Socialnämnden

Vi bedömer att kommunens hantering av redovisningen av statsbidrag sker enligt god redovisningssed. I granskningen har kommunens bokföring kunnat härledas till de utbetalda belopp redovisade av myndigheterna, tack vare den märkning av projektkod som tillämpas.

Vård- och Omsorgsnämnden

Vi bedömer att kommunens hantering av redovisningen av statsbidrag sker enligt god redovisningssed. Märkning av statsbidragen bidrar till kontroll av intäkterna via redovisningen, som tillsammans med dokumenterad rutin säkerställer korrekt hantering av intäkterna.

Revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att Utbildningsnämnden, Socialnämnden samt Vård- och omsorgsnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering av statsbidrag är tillräcklig.

Bedömningen grundar sig mer specifikt på utfallet av delbedömningen av revisionsfrågorna nedan.

Bedömningar mot revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?	Uppfylld	
2. Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?	Uppfylld	
3. Sker redovisning av riktade statsbidrag i enlighet med RKR och god redovisningssed?	Uppfylld	

2020-04-06

Anders Hägg

Uppdragsledare

Pär Koyanagi-Gustafsson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka Kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-11-30. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.